

Voorstel aan het dagelijks bestuur

datum DB	28 april 2026
agendapunt	
openbaar	Ja, de Ontwerp Besluiten zijn openbaar
openbaar vanaf	28 april 2026
steller/cluster	Rudy de Groote / HWBP
datum DT	13 april 2026
datum PHO	20 april 2026
portefeuille(s)	Jeroen Achten / Arnold Jansen
bijlage(n)	1. Ontwerpprojectbesluit 2. Motivering ontwerp-projectbesluit 3. ontwerpwijzigingsbesluit werkingsgebieden 4. Kaart 2026-Z2812-W
zaaknr.	2023-Z15500
documentnr.	WLDOC-1737257628-77365

Onderwerp

Ontwerpprojectbesluit en wijzigingsbesluit werkingsgebieden vispassage/gemaal Arcen

Voorstel

1. het bijgevoegde ontwerpprojectbesluit vispassage en gemaal voor het project Arcen vaststellen;
2. het ontwerp wijzigingsbesluit werkingsgebieden waterschapsverordening vaststellen in verband met de aanleg van de vispassage en het gemaal voor het project Arcen;
3. instemmen met de procedure om wanneer enkel wijzigingen van ondergeschikte aard of geen zienswijzen worden ingediend over het ontwerpprojectbesluit en het ontwerpbesluit wijziging werkingsgebieden niet opnieuw de besluitvormingsprocedure te doorlopen. Het DB wordt voorafgaand hieraan door de portefeuillehouder geïnformeerd over eventuele wijzigingen.

Relatie met Bestuursprogramma 2023-2027

Het HWBP-programma Waterschap Limburg werkt, zoals opgenomen in het bestuursprogramma, aan een goede bescherming voor alle inwoners en ondernemers binnendijs tegen het overstromingsgevaar van de Maas. Met 'Maas 2050' voldoen alle waterkeringen in 2050 aan de wettelijke normeringen. Het bouwen van een gemaal in Arcen in het nieuwe te realiseren dijktraject is hiervan een onderdeel. Daarnaast maakt de Kaderrichtlijn Water (KRW), deel uit van het bestuursprogramma. Bij de Lingsforterbeek en de Wijmarsche watermolen in Arcen wordt vanuit de KRW-opgave een vispassage gerealiseerd. De doelstelling van de richtlijn is het verbeteren van het leefgebied voor planten en dieren die van oorsprong in de rivier en beken thuishoren. Hierdoor verbetert de ecologische kwaliteit van het water en neemt het aantal verschillende soorten planten en dieren in dit gebied toe.

Bestuurlijke samenvatting

Op 21 januari 2026 is de samenwerkingsovereenkomst met Stichting Het Limburgs Landschap getekend over de aanleg van de vispassage met afspraken over onderzoek en mogelijke toekomstige

maatregelen bij de Lingsforterbeek. Op 24 februari 2026 heeft u ingestemd met het coördineren van de benodigde besluiten voor het realiseren van de vispassage en het gemaal bij de Lingsforterbeek in Arcen.

In bijgevoegd ontwerpprojectbesluit en ontwerpbesluit wijziging werkingsgebied is het definitief ontwerp van de vispassage (vislift) en het gemaal opgenomen. Met deze besluiten is juridisch geborgd dat de realisatie na het doorlopen van de procedure plaatsvindt. Naast deze besluiten wordt een omgevingsvergunning voor het bouwen, werken en kappen gecoördineerd en in de procedures meegenomen. In verband met verschillende planningsaspecten is voortgang van de procedure cruciaal. Vandaar dat met provincie Limburg, gemeente Venlo en Rijkswaterstaat afspraken over de planning zijn gemaakt, zodat in het derde kwartaal de kapwerkzaamheden en in het vierde kwartaal van 2026 de start van de realisatie is geborgd. Een voorwaarde voor het halen van de planning is dat bij geen zienswijzen de ontwerpbesluiten direct definitief kunnen worden gemaakt. Dit scheelt 6 weken. In het voorstel wordt daarom gevraagd om bij geen zienswijzen in te stemmen met het definitief vaststellen van beide besluiten. Mochten er ambtshalve wijzigingen, van ondergeschikte betekenis, plaatsvinden, wordt dit met beide portefeuillehouders afgestemd. De verwachting is dat er geen zienswijzen binnenkomen, omdat de definitieve ontwerpen met alle directe betrokkenen zijn besproken en er draagvlak is op het ontwerp. De datum van vaststelling van de definitieve besluiten is de datum van ondertekening. Daarna zal het ondertekende definitieve projectbesluit aan Gedeputeerde Staten van Limburg worden aangeboden met het verzoek tot goedkeuring. De gronden zijn grotendeels in eigendom van Waterschap Limburg. Voor een klein gedeelte vindt aankoop bij Stichting Het Limburgs Landschap plaats, waar minnelijk door de directeur is ingestemd met deze transactie.

Beoogd effect

Met de besluiten wordt geborgd, dat de realisatie van de vispassage en het gemaal bij de Wymarsche watermolen in de Lingsforterbeek voor 1 januari 2028 uitgevoerd zijn en passen binnen het werkingsgebied van de waterschapsverordening.

Duurzaamheid

De basis voor duurzaamheid in het HWBP WL zijn de duurzaamheidsdoelen WL (nota Samen Duurzaam), het kader voor Ruimtelijke kwaliteit HWBP en het projectenboek HWBP. De geplande aanpassingen zijn, overeenkomstig deze documenten en volgens de landelijke leidraden, robuust en toekomstbestendig en met respect voor de ruimtelijke kwaliteit ontworpen. Daarnaast wordt het werk nagenoeg emissieloos uitgevoerd.

Argumenten

1. *Met het realiseren van een vast gemaal wordt geregeld dat bij hoogwater en regen het water via de Lingsforterbeek naar de Maas kan worden verpompt.*

Er is een vast gemaal op deze plek nodig in verband met de diepe ligging van de Lingsforterbeek en dat anders het gebied rondom de Wijmarsche molen, inclusief de Schans onder water komen te staan. Bij hoogwater, waarbij de duiker wordt gesloten, wordt het gemaal gestart waarbij drie pompen het water vanuit de Lingsforterbeek en de Lommerbroeklossing naar de Maas kunnen verpompen. Het gemaal zal het grootste uitwateringsgemaal van Limburg worden.

2. *Met het realiseren van de vispassage (vislift) wordt voldaan aan de Kaderrichtlijn Water.*

Het projectonderdeel 'vispassage' is een verplichting, ontstaan vanuit de Kader Richtlijn Water (KRW). De deadline voor het voldoen aan de doelen van de KRW is 1 januari 2028. De doelstelling van de richtlijn is het verbeteren van het leefgebied voor planten en dieren die van oorsprong in de rivier en beken thuishoren. Hierdoor verbetert de ecologische kwaliteit van het water en neemt het aantal verschillende soorten planten en dieren in dit gebied toe. Met de vispassage wordt de Wymarsche watermolen vispasseerbaar.

3. *Het voorgestelde ontwerp projectbesluit en de ontwerp wijziging werkingsgebieden passen binnen de beleidskaders van Waterschap Limburg, provincie Limburg, gemeente Venlo en Rijkswaterstaat.*

In de toelichting van het ontwerp projectbesluit wordt op de verschillende beleidskaders ingegaan, waaruit blijkt dat aan deze beleidskaders wordt voldaan.

4. *Het ontwerp van de vispassage en het gemaal heeft maatschappelijk draagvlak:*

Op basis van vele keukentafelgesprekken, ontwerpssessies, overleggen met Stichting het Limburgs Landschap, bewoners van de molenaarswoning en de omgevingswerkgroep is het definitief ontwerp van de vispassage en het gemaal ontstaan. Er is draagvlak voor het ontwerp.

5. *Op basis van de geldende regelgeving is het noodzakelijk om voor de uitvoering van het werk een projectbesluit en het besluit wijziging werkingsgebieden te laten vaststellen.*

De vispassage en het gemaal waren niet in het projectplan dijkversterking – en verlegging en het bestemmingsplan geregeld. Dit kwam voor de vispassage door de zienswijze van Stichting het Limburgs Landschap en het advies van de commissie mer, waarbij de toen ontworpen vispassage negatief werd beoordeeld. Voor het gemaal was het technische en bouwkundige ontwerp niet uitgewerkt. De plek van het gemaal was wel bepaald, maar het overige niet. Met de aannemer, Dijkzonealliantie, zijn beide onderwerpen inmiddels met de omgeving uitgewerkt tot een definitief ontwerp. Hiervoor is nog wel een projectbesluit en een besluit wijziging werkingsgebieden onder andere voor nodig.

6. *Door direct bij geen zienswijzen definitief het projectbesluit en het besluit wijziging werkingsgebieden vastgesteld te hebben wordt kostbare proceduredtijd gewonnen.*

Met de randvoorwaarden voor de planning voor de kapperperiode, maatregelen voor flora en fauna en het werken buiten het recreatieseizoen is het van belang dat bij geen zienswijzen uw bestuur de definitieve besluiten niet zelf hoeft vast te stellen, maar dat de Secretaris- Directeur en de Dijkgraaf deze besluiten namens het dagelijks bestuur kunnen vaststellen. Deze werkwijze scheelt 6 weken in de planning. Dit proces is zowel intern als met de provincie Limburg besproken en wordt ondersteund.

7. *Mogelijke ondergeschikte ambtshalve wijzigingen mogen na afstemming met de portefeuillehouders worden doorgevoerd in het belang van het borgen van de planning.*

Mogelijk moeten er nog kleine onderdelen in het definitieve projectbesluit of in het definitieve besluit wijziging werkingsgebieden worden aangevuld of gewijzigd zonder dat de essentie van deze ontwerpbesluiten wijzigt. In dat geval hoeven de definitieve besluiten niet ter vaststelling aan uw bestuur worden aangeboden. Indien de definitieve besluiten grotere wijzigingen ten opzichte van de vastgestelde ontwerpbesluiten bevatten, dan zullen deze definitieve besluiten bij uw bestuur ter vaststelling worden voorgelegd, inclusief een toelichting op deze wijzigingen.

Integriteitsaspecten

Ten aanzien van integriteit hebben we verschillende criteria beoordeeld (ontleend aan de Gedragscode openbaar bestuur) en komen we tot de conclusie dat we conform die criteria handelen.

De criteria waar we op getoetst hebben zijn:

1. Verantwoordelijkheid en legitimiteit
2. Transparantie
3. Behoorlijke contacten met burgers
4. Zorgvuldigheid
5. Toepassing wettelijke aanbestedingsregels en vigerend inkoopbeleid

Als Waterschap Limburg hebben wij de verantwoordelijkheid om binnen het wettelijk handelingskader de dijkversterkingsopgave uit te voeren. De plannen zijn opgesteld, conform de Omgevingswet, waarmee de verantwoordelijkheid en legitimiteit is geborgd. Het waterschap ziet toe op een zorgvuldig en transparant (besluitvorming)proces. Hierbij wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met belanghebbenden en worden de genomen besluiten nader toegelicht.

Risico's

Er heeft een risicoanalyse plaatsgevonden waarbij een aantal risico's geïdentificeerd is en vastgelegd is in het risicodossier. We signaleren hierbij geen in het oog springende risico's met betrekking tot de uitvoerbaarheid en maakbaarheid van het project. Wel zien we vier risico's die vrij generiek zijn en die zich ook bij andere projecten voordoen.

Onderstaand zijn, in willekeurige volgorde, de meest relevante risico's voor de vaststelling van het ontwerp projectbesluit en daarbij behorende beheersmaatregelen opgenomen:

1. **Risico:** Het ontwerp projectbesluit levert zienswijzen op die ertoe leiden dat het ontwerp gewijzigd dient te worden.
Beheersmaatregel: Er is al vroeg gestart met het participatieproces. Er is draagvlak voor het ontwerp en de uitvoering. Ook de grondverwerving is mondeling inmiddels geregeld met Stichting het Limburgs Landschap. Verwacht wordt dat er geen zienswijzen/beroepen worden ingebracht.
2. **Risico:** In de realisatiefase kan, voor op dit moment onbekende spots, de aannemer vervuilde grond of andere vondsten aantreffen die negatief doorwerken op de planning en kosten van het te realiseren project.
Beheersmaatregel: Inmiddels loopt voor twee plekken dit onderzoek. Voor de uitvoering betekent dit mogelijke hogere kosten in verband met een mogelijke deelsanering, waarbij de mijlpaal 1 januari 2028 nog steeds kan worden gehaald.
3. **Risico:** nieuw aan te treffen soorten flora en fauna. Er is een gecombineerde onherroepelijke natuurbeschermingsvergunning voor de werkzaamheden verleend. Voortdurend wordt door de aannemer op basis van het goedgekeurde ecologisch werkprotocol het gebied geschouwd en mogelijke maatregelen getroffen om dit risico te mitigeren.

4. **Risico: handhaving waterstaatswerken.**

In het projectbesluit zijn de beperkingen opgenomen voor zogenaamde waterstaatswerken. De vispassage en gemaal zijn met de nieuwe kering binnendijks en worden vanaf 1 januari 2028 uit de Beleidslijn Grote Rivieren gehaald. Vanaf dat moment spelen er geen regels meer waar de minister (RWS) bevoegd gezag voor is. In de periode van mei-juli 2027 (oplevering van het gemaal en de vispassage) tot 1 januari 2028 is Waterschap handhavend bevoegd gezag voor dit kleine gedeelte. Overige blijft RWS handhavend bevoegd gezag tot het moment dat de BGR er af is. Aangezien afgelopen 30 jaar er geen handhavingszaken vanuit RWS zijn geweest in Arcen, wordt dit risico als nihil gezien. Ook omdat het gebied al binnendijks is. Bij het niet opnemen van beperkingen is een omgevingsvergunning beperkingen nodig, waarbij bij verschillende projecten en vooral in Arcen is gebleken, dat de doorlooptijd voor een vergunning bij RWS meer dan 1 jaar bedraagt. In overleg met RWS worden de beperkingen in het projectbesluit opgenomen en geeft RWS hier advies over. RWS beoordeelt ook het concept-projectbesluit. Kortom: dit risico is beheerst.

Consequenties Informatievoorziening

In de planning en uitvoering van dit project hanteren we het uniform begrippenkader van de watersector zodat we met elkaar dezelfde taal spreken. Communicatie en interactie met de omgeving doen we op basis van actuele authentieke gegevens uit de basisregistraties. Alle documenten, correspondentie en publicaties met betrekking tot dit ontwerp-projectbesluit en het wijzigingsbesluit werkingsgebieden borgen we in ons zaakstelsel GoverMaxx, zodat onze besluiten traceerbaar zijn en we aan de wettelijke bewaar- en vernietigingstermijnen kunnen voldoen.

De wijziging in de werkingsgebieden en de overeengekomen onderhoud- en bedieningsplichten leveren we aan bij ons Dataloket ter verwerking in de kernregistratie. Het geodetisch inmeten van het projectgebied en -resultaten doen we in samenwerking met team Data. Metingen van de waterkwaliteit of -kwantiteit doen we in samenwerking met team Monitoring. We nemen onze verantwoordelijkheid als bronhouder van de BRO en de BGT door tijdige aanlevering van de vereiste gegevens.

Financiële consequenties

Voor regelen van de benodigde besluiten is projectbudget aanwezig, waarvoor eerder HWBP-subsidie en de bijdrage vanuit Waterschap Limburg is vrijgemaakt. Binnen het project zijn de mogelijke meerkosten voor het bouwen van de vispassage en het gemaal op basis van het contractuele wijzigingsproces bijgehouden en aan het waterschap gerapporteerd.

Vervolg

Na vaststelling van het Ontwerp Projectbesluit en ontwerp wijzigingsbesluit werkingsgebieden zijn de volgende acties voorzien:

- Gecoördineerde bekendmaking van de ontwerpbesluiten, conform uw besluit van 24 februari 2026 (week 19, begin mei);
- Start terinzagelegging op week 19 (begin mei) met de mogelijkheid voor het indienen van zienswijzen;

- Juli: De besluiten worden definitief gemaakt (bij geen zienswijzen). Bij wel zienswijzen worden deze beoordeeld en beantwoord. Met de beoordeling worden mogelijk ontwerpbesluiten aangepast of aangevuld en vindt de definitieve besluitvorming plaats;
- Juli-oktober: De besluiten worden opnieuw ter inzage gelegd met de mogelijkheid van het indienen van beroep.
- Oktober- december 2026: De kap wordt uitgevoerd met de mitigerende maatregelen. De uitvoering van de aanleg van de vispassage, gemaal en de kering start in december 2026.
- Mei-juli 2027: De kering, de vispassage en het gemaal gereed
- Parallel verloopt de grondverwerving en deze is voor de uitvoering afgerond.
- Wanneer geen zienswijzen worden ingediend of enkel ambtshalve wijzigingen worden doorgevoerd, wordt niet opnieuw de besluitvormingsprocedure doorlopen. Het ontwerpprojectbesluit en het ontwerpbesluit wijziging werkingsgebieden, het definitieve projectbesluit en het definitieve besluit wijziging werkingsgebieden worden in dit geval na mededeling door de portefeuillehouder in het DB bij bestuursondersteuning aangeboden voor ondertekening.

Communicatie

Provincie regelt de bekendmaking met de terinzagelegging. In de Nieuwsbrief van Arcen worden de bewoners en ondernemers en belangengroepen nader geïnformeerd.

Bijlage

1. Ontwerpprojectbesluit
2. Motivering ontwerp-projectbesluit
3. ontwerpwijzigingsbesluit werkingsgebieden
4. Kaart 2026-Z2812-W

De secretaris-directeur,

ir. E.J.M. Keulers MMO